

«Vi hadde andre drømmer»

Dag Berggrav
Aschehaug Forlag, 132 sider

104996

Tidligere departementsråd ved Statsministerens kontor Dag Berggrav har skrevet en erindringsbok om sine opplevelser som ung gutt under den tyske okkupasjon av Norge 1940-45. *XW*

Det spesielle ved boken er at manuskriptet har ligget i en skuff i nesten 50 år. Det ble skrevet høsten 1945. Torturen og fengselsoppholdet hadde vært en sterk opplevelse for unggutten, og han ble derfor rådet til å sette hendelsesforløpet og tankene sine ned på papiret. Boken som nå er utkommet bygger på disse nedtegnelsene – hovedkapitlet.

De to andre kapitlene «Overfallet» og «Frihetens vår» er nyskrevet.

De to nyskrevne kapitlene er forholdsvis overfladiske. Hva slags illegalt arbeid han egentlig deltok i er noe vanskelig å få klarhet i, bortsett fra diverse kurer-oppdrag og deltagelse i skyteøvelser. I kapitlet «venn eller angiver» skriver Dag Berggrav at han far, biskop Eivind Berggrav ikke ville rømme til Sverige fra hus-arresten på hytta i Asker uten Kongens ordre. Muligheten for å rømme var til stede. Denne uttalelse virker noe ensidig.

Etter biskop Eivind Berggravs noe spesielle opptreden i april dagene 1940 – hvor han bl.a gikk rundt i Nordmarka med ropert sammen med Politiet og ba norske ungdommer innstille ~~en~~ motstand, – kan det vel tenkes at den norske konge og eksilregjering ikke blandet seg alt for mye inn i hva den hus-arresterte biskopen burde gjøre eller ikke, (det vises her til Fjørtofts bok «Ulvetider» Gyldendal 1990).

Kapitlet om fange-oppholdet er godt skrevet. Dag Berggrav ble arrestert mellom 19 og 20. desember 1944. Han hadde vært med i Milorg en tid, og ble arrestert etter tips fra en angiver og provokatør.

I fangenskap på Victoria terrasse og på Akershus festning måtte han gjennomgå harde forhør med tildels meget hard tortur. Torturistene var som regel norske stornasister. Den harde behandlingen han fikk kan nok tyde på at Gestapo trodde de hadde tatt en mer betydelig motstandsmann enn hva som var tilfelle.

Det psykiske presset og angst for hva han kunne komme til å bringe andre opp i, var en stor belastning. På cellene på Akershus kommuniserte fangene seg i mellom gjennom å hviske til hverandre gjennom celleveggene.

På den måten kom Berggrav i kontakt med Ludvig Hanssen. Denne gutten fikk ikke oppleve friheten. Ludvig Hanssen fra Ullevål Hageby i Oslo ble skutt på Akershus 9. februar 1945. Dag Berggravs bok er tilegnet Ludvig Hanssens minne.

Jan Molberg *X*

Hanssens minne skrevet Ms. 95.